

Grigore Ploșteanu, *Românii în conștiința Europei. Studii și articole*, Volumul I, Târgu-Mureș, Ed. Veritas, 1994, 319 p.

Exeget monograf al raporturilor româno-germane, cu precădere pentru secolul XIX, autorul cărții mai sus menționate se situează, indiscutabil, în planul cercetării relațiilor reciproce și, îndeosebi, a „imagologiei”, resurecte în ultimii ani, pe linia trasată de un distins savant precum Klaus Heitmann, în străinătate, ori de colegi analiști din țară (Stela Mărieș, Vasile Docea etc.), întregind, astfel, vreme de peste două decenii, literatura de specialitate cu notabile contribuții. G. Ploșteanu surprinde plăcut lectorul cu selecția parcimonioasă a unui fragment din articolele și studiile „risipite” în revistele de profil, însumând sondări arhivistice și bibliotecărești, efectuate în interior ori exterior, reunite toate sub genericul percepției autohtonilor în conștiința europeană pentru un segment temporal circumscris. Semnatarul volumului realizează, în fond, un veridic act de interpretare, „sine ira et studio” și de integrare în circuitul științific, într-o gradată ordonare cronologică, a paletelor de mărturii depistate, cu directă referire la intervalul delimitat de ani 1848/1849—1877/1878. Lucrarea încorporează, astfel, gesturile concrete ale actului de reconstituire a imaginii românilor în cercurile politico-diplomatice și în conștiința opiniei publice continentale. Se reliefează, așadar, percepția străinilor față de faptele și realizările petreoute în răstimpul menționat, ca și în raport cu activitatea unor personalități distincte, cu un definitoriu accent pe atitudinea manifestată, în principal, de Austria și Prusia, respectiv pe legăturile româno-germano-austro-ungare.

Cele 20 de contribuții, centrate în majoritate pe ilustrarea celor 3 aspecte majore narate din istoria românească (1848—1849, 1859, 1877—1878), pot fi eșalonate într-o relativă schemă cronologico-cantitativă: 1) Anul 1848—1849, în Moldova și Țara Românească (8) și Transilvania (5), adică, rapoarte consulare (Emil Richthofen, Huber, Wich von der Reuth, C. Sakellario), referiri din presă și corespondență oficială, austriacă și germană despre ideea și planul „Daco-Romaniei”, scrisorile diplomatice ale ministrului de externe Ioan Voinescu, documente diplomatice bavareze și de presă, în speță, „Allgemeine Zeitung”, epistola adresată de Al. C. Golescu către I. C. Heckscher, descrierea inedită a Adunării Naționale de la Blaj din 3/15 mai, date despre măsurile represive din Transilvania, între 1861—1863, în baza studierii arhivei străine și a presei timpului. I. Mureșan, cu răsfrângeri până în anii 1850—1851; 2) 1859, Țările Române (3): ecoul în mărturiile diplomatice bavareze, adică rapoartele expediate de la Viena, Londra și Paris între 1856—1858; suita de articole, de viziune preponderent catolică, din revista editată la München și intitulată „Historisch-politische Blätter” (1856—1859), ca și în „Heidelberger Journal”. Intervalul de până la dobândirea Independenței de Stat este edificat acoperit și ilustrat, în aceeași manieră practică, anume a redării, în extenso și în traducerea anexată, a documentului comentat, ca să se autentifice, astfel, actul interpretativ săvârșit în legătură cu materialul inedit cercetat, atât în țară, cât și în principalele arhive și biblioteci din Germania, Austria și Ungaria, după anul 1975. Astfel, G. Ploșteanu relevă semnificațiile difuzării operei elaborate de către Al. Papiu Ilarian, în Transilvania între 1861—1863, în baza studierii arhivei străine și a presei timpului. Ca să sublinieze tocmai atenția acordată de rapoartele diplomatice prusace tendințelor de unitate națională românești de după instituirea compromisului dualist. „Noile mărturii” discutate privind anii exilului domnitorului Al. I. Cuza (1866—1873), se bazează pe documente interne (presa trilingvă) și pe ra-

poartele consulare, studiate în arhivele germane; 3) Nu în ultimă instanță, un extrem de amplu studiu, în gen de micromonografie, de peste 100 de pagini, tratează aspecte legate de reacția Austro-Ungariei față de evenimentele din anii 1877—1878, într-o concepție metodologică înnoită, ce utilizează eficient materialul arhivistic inedit în zugrăvirea evoluției raporturilor româno-austro-ungare, între 1873—1878, și până în debutul deceniului nouă al secolului trecut.

Drept concluzie finală, recenzentul crede cu tărie în publicarea unui volum următor, tocmai în argumentarea ideii exprimate deseori cu privire la necesitatea cunoașterii relațiilor bilaterale, cercetate în timp și spațiu, cu avers și revers, în oglinda proprie și în cea a altora.

STELIAN MANDRUȚ